

ZVONČEK

Štev.
2.

LISTOV POPOBAMI
ZA SLOVENSKO
MLADINO

Leto
VIII.

VSEBINA:

1. Naša Marija. <i>Cvetko Slavin</i> . Pesem	21
2. Prevara. <i>Ivo Trošt</i> . Povest	25
3. Učeni Milhec. <i>E. Gangl</i> . Povest s podobo v barvolisku	29
4. Lakoznost. <i>Ivo Trošt</i> . Povest	32
5. Pačajo spušča. <i>Borisa</i> . Pesem	35
6. Zvonček. <i>Angelika Sabec</i> . Posni spis	38
7. Zamija cvetka. <i>Iv. E.</i> Povest s dvema podobama	37
8. Dve pisni. <i>E. Gangl</i> . Povest	40
9. Sirotniški. <i>Pavel Gotob</i> . Pesem	41
10. Prvi ples. <i>Andrej Rapč</i> . Pesem s podobo v barvolisku	43
11. Spoštuj prido! <i>Lud. Potočnik</i> . Povest	45
12. Poik in zibava.	
Moš s smotko. Senčna podoba. — Arabske številke. — Gozdovi in železnice. —	
Žetja <i>Fran Armoja</i> . Uglasbena pesem. — Demant <i>K. Koriz</i> . — Rešitev. —	
Kotček gupoda Dornpoljskega	46

Glasovi o „Zvončku“.

„Edinost“, časopis, ki izhaja v Trstu, piše o »Zvončku«: »Prva letošnja številka tega zares dobrega mladinskega lista je jako lepa, tako po spisu kakor po slikah. Nekaj ljubkega so zlasti Gasparijeve vinjete. Priporočamo »Zvonček« toplo slovenskim staršem, naj ga naročajo za svojo dečo!«

„Laibacher Zeitung“ pravi o »Zvončku«: »Ta ilustrovani mladinski list, katerega prvi zvezek osmega letnika je ravnokar izšel, je dobil v svoji zunanji opremi izdatno olepšavo tako z ozirom na črke kakor na začetnice...«

☞☐ Priporočajte in širite „Zvonček“! ☐☜

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: Engelbert Gangl v Idriji.

Last in založba „Zveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. sušca 1907.

Leto VIII.

Povest o kralju Matjažu.

„O, kralj Matjaž, o, kralj Matjaž,
tri zlate krone ti imaš!“

Tako mi pravil moj je ded —
na boljši že odšel je svet.

In kogar ves svet zapusti,
da kralj mogočni zanj skrbi.

O, dobri ded, o, skrbni ded,
zakaj si šel na drugi svet?

Pokazal bi mi h kralju pot,
a sam ne vem ne kam ne kod.

Umrli starši so mi že,
pustili so brez varstva me.

Brez znancev, bratcev in sestrá
živim sred tujega sveta.

Zaprta vsaka mi je dver,
povsod moj dom je in nikjer.

O, kralj Matjaž, o, kralj Matjaž,
tri zlate krone ti imaš,

dežel devet, gradov devet,
vojakov hrabrih mnogo čet:

Na delo pojdem te buditi,
ko prvi spet napoči svit.

*

In šel je deček v tujo stran,
ko z zoro je priplaval dan.

Tri dni je hodil, tri noči,
pred njim že beli grad stoji,
ob oknu tam gospa sloni.

„O, dobra, milostna gospa,
Bog sreče naj vam mnogo da!

Siroti dajte majhen dar —
saj ne pozabim vas nikdar!

In kadar pride kralj Matjaž,
mogočen bo zaščitnik vaš.“

„Matjaža kralja ne poznam!
V roké te strogim hlapcem dam,

če hitro ne odideš proč!“
Odšel je deček v gluho noč.

Ko novič je napočil dan,
pred njim spet stal je grad prostran.

Pred gradom hodil je graščak,
plašan bil dečkov je korak.

Poprosi deček ga daru —
graščak priporoči ga psu . . .

Od bega in strahu poirt
že misli siromak na smrt.

*

Ko dneva je ugašal žar,
doide v gozdu ga oglar.

Na dom svoj skromni vzame ga,
jedi in posteljo mu da.

In dobri mož mu drugi dan
pokaže pot na drugo stran,

kjer kralj Matjaž je kraljeval,
podpore revežem dajal.

*

Ko sliši dečkovo kralj vest,
srce napolni mu boleost.

Nastale vojske so takrat
in padel mnog je trden grad.

Matjaž se kralj je bojeval,
pravico revežem dajal,

graščake iz gradov podil
in siromakom jih delil.

Črez sedem dolgih, burnih let
prerojen, miren bil je svet.

In kralj Matjaž odšel je spat
pod goro v svoj podzemski grad.

Gradov devet, dežel devet
dobil je deček mladolet.

In srečo, radost, blagoslov
razlil je Bog na rod njegov.

Fr. Ločniškar.

Na Gorenjskem.

Oj, ve gore, oj, ve gore,
veličastne ve goré,
krasne ste, ko v svltu zore
vam vrhovi se zlaté!

Velikani se mi zdite,
ki nad nami stražite,
k delu narod naš bodrite,
v togi ga tolažite . . .

Let stojite tu tisóče
in še stale bodete;
veseleče, plakajoče
zrle boste rode te . . .

Ko izdihnem, v vašem znožji
jaz trpin bom pokopan,
mir užival bodem božji,
ki mi tu je bil neznan . . .

A od časa pa do časa
duh se v grobu moj zbudi,
vživat zemeljskega krasa,
na vrhove vam zleti.

In tedaj bom blagoslavljaj
vse Slovence kroginkrog
ter besede te ponavljal:
Narod ta očuvaj, Bog!

Janko Leban.

Kadar dvigne glavo dan . . .

Kadar dvigne glavo dan,
zemlja se zasmеje,
ptičic poje zbor glasan,
cvet dehti mi z veje.

Zdaj je tu nepravi čas,
solnce trudno kima,
gre v kožuhu mimo nas
starka mrzla — zima . . .

Zimici bi kožuh vzeli,
drsal se po ledu,
ko domov bi spet prišel,
kožuh dal bi dedu.

A ga vzela za vselèj
lani je naduha —
Zima, sama ga imej,
nočem nič kožuha!

Pride solnčnih dnevoov čas —
kaj mi kožuh hoče?
Rožic poljskih imam kras,
ptičice pojoče!

Fran Žgur.

Povest povesti.

Spisal Fr. Ločniškar.

mladih letih sem imel součenca, ki je prišel iz mesta na kmete. Njegova mati je bila iz našega kraja in je dolgo časa služila v mestu. Po moževi smrti pa je prišla zopet domov, zakaj v mestu ni mogla preživljati z bornim zaslužkom sebe in svojega otroka. Tam je treba vse drago plačevati: stanovanje, hrano, in na obleko je treba bolj paziti kot na kmetih. Zaraditega je prišla ženica domov, kjer so ji dali vsaj stanovanje zastonj, za hrano pa je časih malo pomagala pri delu.

Z dečkom — Tinček mu je bilo ime — sva hodila skupaj v šolo. V začetku smo se vsi strašno zanimali zanj, zakaj bil je iz mesta, o katerem se nam še sanjalo ni. Slišali smo že časih o mestu: koliko hiš je tam, da se drže druga druge in da so nekatere še višje kot naša župnijska cerkev, najmanjše pa vsaj take kot naša šola. Toda kar nas je hodilo skupaj v domačo šolo, ni še nihče videl mesta; kvečjemu na sliki. — Tinček pa je bil celo rojen tam, kamor si je vsakdo izmed nas želel enkrat iti. Pripovedoval nam je Tinček res marsikaj, čemer smo se čudili vaški pritlikavci. In dokler je vedel Tinček kaj novega povedati, smo se kaj radi zbirali okrog njega. Ko je bilo pa konec njegovih pripovedovanj, ko ni vedel nič novega, so ga začeli nekateri gledati postrani, češ, ti nisi naš, ti si iz mesta . . . Strojarijev Andrejec, ki je že vtretje posedal in »z odprtimi očmi dremal« v prvem razredu, je posebno rad dražil Tinčeta. Ta je bil v začetku potrpežljiv in ni niti poslušal Andrejčevih zbadljivih besed. Toda vsake potrpežljivosti je enkrat konec in tudi Tinčkove je bilo.

Zimskega dne smo šli mirno iz šole proti domu. Bilo nas je pet manjših, med nami tudi Tinček. Zadaj za nami je šla gruča večjih. Kar prileti za nami Strojarijev in se zaleti nalašč v Tinčka s tako silo, da je ta padel v sneg. Tinček pobere kepo in jo vrže za Andrejcem. Toda ta se mu umakne in zbeži naprej po cesti. Ko pride do travnika, ki smo se na njem navadno drsali, se zaleti po ledu in počaka še nas. Tudi mi smo se šli drsat, z nami tudi Tinček, misleč, da je bilo to le šala, kar je naredil pravkar Andrejec.

Nekaj časa smo se zaganjali po vrsti po ledu in kričali, kot je to pač navada pri otrokih. Andrejec pa se je kmalu zopet spravil na Tinčka.

„Hlačice Tinčkove
so petelinčkove.
Do kolen jih ima,
ker niso imeli
dosti blaga . . .“

Vsi — s Tinčkom vred — smo se smejali Andrejčevi duhovitosti. Tinček je res nosil hlačice do kolen, kakor jih nosijo otroci po mestih. Te je imel še v mestu in ker so bile še dobre, jih je nosil naprej.

Andrejče pa ni bil s tem zadovoljen; hotel je Tinčka bolj užaliti. Tinček je stal sredi ledu in gledal, kako smo se drugi drsali in padali. To opazi Andrejče. Zažene se z vso močjo proti njemu, da bi ga vrgel po ledu. Napadenec je to opazil, in ko je Andrejec prišel prav blizu njega, poklekne Tinček na led, Andrejče pa se razkorači, da bi se zadržal čezenj. Nogi pa sta mu šli še bolj narazen in ko se hoče obrniti, mu izpodrsne, da telebi z vso močjo na tla. Zakričal je kot ranjena zver in skrčil roki od bolečin. Nato se ni več premaknil. Vzdignili smo ga in hoteli nesti domov, a on je tolkel okrog sebe in vpil venomer.

Prišel je mimo kmet s sanmi, na katere smo ga položili. Deček si je zvil nogo, in še tisti dan so ga peljali v bolnišnico.

*

Od takrat je imel Tinček mir, zlasti pred Andrejcem, ki je prišel kmalu zdrav iz bolnišnice.

Kmalu je o vsi stvari zvedel tudi gospod učitelj. Še preden je prišel Andrejec v šolo, nam je obljubil, da nam pove povest, kaj se lahko zgodi človeku, ki zaničuje druge.

Andrejček je prišel v šolo, in gospod učitelj nam je pripovedoval:

V mladih letih sem imel dva sošolca. Eden je bil sin bogatega posestnika, drugi pa je bil brez staršev. Oče in mati sta mu umrla, preden je deček začel hoditi v šolo. Živel je pri dobrem stričku, ki je bil pa tudi ubožen.

Pozimi smo imeli skoro vsi tople suknjice, da nas ni zeblo v šolo in iz šole grede. Ubogemu Bogomirčku pa je stric ni mogel napraviti, saj je še sam ni nikdar imel. Vendar, da bi dečka preveč ne zeblo, mu je vsako jutro, ko je šel fantek v šolo, ogrnil veliko ruto svoje umrle žene okrog

telesca. Seveda smo vsi začudeno pogledali, ko je prišel Bogomirček v šolo v ženski ruti, ki mu je segala do petá.

Iz šole grede so se tudi nekateri norčevali, ker je bil Bogomirček malo čudno opravljen. Najhujši je bil Anton, sin onega bogatega posestnika. Da bi se mu drugi smejali, je nagajivec prijel Bogomirčkovo ruto in ga vlekkel za seboj. Toda ruta je bila že stara in se je pretrgala kar po sredi. Nam ni bilo všeč to početje in smilil se nam je deček, ki je jokaje pobiral ostanke svoje borne obleke.

Tekla so leta. Ostavili smo domačo šolo in odšli na vse strani, vsak za svojim kruhom. Bogomirček je šel v mesto, v prodajalnico. Tam si je prihranil precej denarja, in ko mu je striček, ki ni imel svojih otrok, zapisal ob svoji smrti še hišico, se je mladenič nastanil v vasi in začel sam trgovati. Sčasoma je postal precej imovit trgovec.

In Tonček? Že v mladosti je kazal, da ne bo kaj prida in res ni bil. Dobil je sicer trdno posestvo, toda vse mu je šlo narobe. Delati ni hotel; začel je še piti in se je na ta način zadolžil. Neke pomladi pa je vse prodal, povrnil dolgove, in ostalo mu je še komaj za pot v Ameriko. Tam je bil dolgo časa. Ljudje so že mislili, da ga ne bo več nazaj, ker tudi vesti ni bilo nikake o njem. Domnevali so, da je morda umrl.

Pred nekaj leti sem bil o velikih počitnicah doma, in takrat so mi povedali, da je prišel Tonček iz Amerike. Bil je siromak. S palico je hodil od hiše do hiše, samo ene se je ogibal. Gotovo uganete — katere. Toda Bogomir ga ni nikdar spomnil na dogodek, ki je gotovo živel še obema v spominu. Dal mu je, česar si je siromak zaželel, in se bratovsko pogovarjal z njim.

To je žalostna povest, kaj-ne; bodi vam v svarilo . . .

Učitelj je končal in se zamislil. Tudi mi smo se zamislili, in morda ravno v to kot gospod učitelj . . .

Od tistega časa pa je imel Tinček mir, pa tudi Andrejček je postal boljši.

Zdelo se nam je vsem, da ga je zadela učiteljeva povest in da se tudi on časih zamisli v svojo bodočnost.

Andrej je sedaj človek in gospodar, kakršnega je treba iskati. A če bi bil vozil po tisti poti, na kateri je začel, bi bilo gotovo vse nasprotno.

Časih se dobita kje s Tinčkom, ki je v trgu mizar, in Tinček mu nalašč omeni ono: »Hlačiце Tinčkove . . .« — »A, molči, molči, saj jih nimaš več . . .« pravi Andrejec, in oba se smejeta, spominjajoč se let mladosti in — norosti.

V hribih.

*Jankec daleč v hribih biva,
z ljubo mamico živi;
ko dolina v mraku sniva,
njemu solnce že gori.*

*Vse je svetlo, vse je jasno
tja do daljnega neba;
ptičice pojó že glasno,
ko se v postelji vzravna.*

*Megla se v dolini plazi,
solnce vanjo se uprè,
Jankcu smeh je na obrazi:
glejte, nič več ni meglè!*

*Kje opiše naj beseda
lepe zemlje širni krog!
Deček se zavzet ogleda —
višje je samo še Bog.*

*Ko pa solnce neče vstati,
in nevihta prihrumi,
Jankcu je družica mati,
ki ga ljubi in uči.*

*Svet drhti v bobnečem gromu,
Jankec groze ne pozna:
luč gori na varnem domu
materinega srca.*

*Mati staro knjigo vzame,
deček se nasloni k nji,
in na glas mu brati jame,
kar na listih teh molči.*

*In pred dečkom se odpira
nova zemlja, novi svet,
hrepeneč se vanj ozira,
srečo pije mladih let.*

E. Gangl.

Spoštuj narodo!

Spisal Lud. Potočnik.

(Dalje.)

daj pa poslušajte dalje!» pravi zopet vol. »Ko tako voz dalje vlečem, zapazim na travniku ob potu vešala in na njih je nekaj viselo. Ko pridem bliže, vidim, da je to človeško truplo. Ko bolj pozorno pogledam, se kar prestrašim in ostrmim. Sam svojim očem nisem mogel verjeti. Da ne bi se morebiti motil, stopim še korak dalje in tedaj se prepričam, da sem čisto prav videl.

Kaj menite, kdo je bil tisti, ki je visel na vešalih?»

»No, kdo?» sta zopet vprašali kravi.

»Smukov Tine. Ves črn je bil, in krokarji so ga obšetavali.«

»Tudi to je mogoče,« se oglasita plavka in sivka.

Tonček je poslušal in poslušal, tako da je pri tem pozabil sam nase. Ves čas mu še na misel ni prišlo, kje je; zakaj popolnoma ga je obvladalo začudenje nad tem, da sliši govoriti živino, in sicer o rečeh, ki so skrite v prihodnosti. Njegovi čuti so bili za vse drugo topi. Povest o Tinetu pa je močno razburila njegovo dušo. Živo si je predstavljal spačeni obešenčev obraz in črne gavrane, ki se zaletujejo vanj in ga kljujejo.

Ko je ta strašni prizor gledal tako v duhu, ga je stresla neka mrzlica, da ga je po vsem životu izpreletela kurja polt. Ta izprememba na telesu pa je vplivala tudi na dušo tako, da se je mahoma zavedel, da je sam in da ga okroglinokrog obdaja temna noč.

Obšla ga je groza, in zbežal je v hišo.

Ptičji zbor.

Nekega dne je vrana v mogočnih zaganjkih plula nad ravnino in dolino, nad gozdom in poljem ter neprestano kričala:

»Zbor! Zbor!«

In ko so ptiči to zaslišali, so se živo povpraševali: »Kje in kdaj? Kje in kdaj?«

»V gozdu! Zdaj!« se je zopet oglasila vrana. In vsi ptiči so nemudoma odfrčali v gozd. Na košatem hrastu se je vršil zbor. Po vejah so čepeli različni ptiči, gori v vrhu pa je veličastno sedel kralj orešček na svojem prestolu.

Ko je bil zbor zbran polnoštevilno, se vzdigne kralj s svojega sedeža. Njegovo bistro oko premotri z ostrim pogledom podložni narod. Nastala je grobna tišina. Tedaj pa povzdigne svoj glas in pravi: »Zadnji čas so začele prihajati k meni različne pritožbe o človeški krutosti. Ker vem, da so te vaše pritožbe opravičene, sem sklical zbor, da dam vsakomur priliko, meni potožiti svoje težave in bolečine; in kolikor bo v mojih močeh, vam hočem pomagati. Pozivljam vas torej, da mi vsak svobodno in brez ovinkov odkrije, kar mu teži srce!«

Pred kralja stopi sova. Globoko se prikloni in pravi: »Prebivam v razvalinah in duplih, kjer nikomur nisem napoti. Lovim miši in druge take škodljivce. Za to dobroto pa me človek preganja in če me vлови, me pribije kot strašilo na steno svojega poslopja.«

»Krivica!« reče kralj.

»Krivica!« vzklikne zbor. Tako so človeka tožile različne ptice.

Tudi črni kos stopi pred kraljevega orla in toži, rekoč: »Imel sem šest drobnih mladičev v gnezdu. Bili so mi veselje in ponos. Kar se pa nekega nesrečnega dne prikaže skozi grmovje dvoje hudobnih oči, ki opazijo moje gnezdo. S kruto roko pomeče hudobnež moje mladiče na tla in jih neusmiljeno pomendra. Vse moje prošnje ga niso ganile.«

»Neusmiljenost, brezsrčnost!« reče kralj in vikne zbor.

Za kosom pristopi krdelce slavcev, in najstarejši odpre kljunček in začne tako prepevati:

„Oj, kralj mogočni!

Povej, kaj tebi bi življenja bilo mar,
če ti odvzet v višave sinje vzlet bi bil,
če bi podrle tvoje vedre se planine,
če te oropali bi skalne domovine?
Povej, če vzeli moč bi tvojim silnim udom,
ne bi li bilo ti življenje
nezmerno le trpljenje,
telo pa tvoje živ mrlič? —
Ce bi se tat ti bližal zlobni,
da tvojih bi oropal te vrlin
in z jasnih te prepodil visočin,
z močjo orjaških svojih udov
bi namah

podrl ga v prah.
In kar je tebi sinje nebo,
kras planin in moč kraljeva,
to je slavcu petja dar,
petja sladkega sladki dar.
Kdor bi petje mi zabranil,
ta na smrt bi me obsodil;

od zatrtih srčnih čuvstev

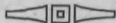
bi umrl . . .

In glej, mladičev mojih pet!
Kaj materina je ljubezen, več.
V ljubezni tej sem jih redil,
sem peti pesmi jih učil
in upe lepe sem gojil.
Toda — ah!

Hudoba v človeški podobi
do gnezda k mladičem je prišla,
izruvala jim je jezike
in z zlobnim smehom je odšla.
Zdaj nemi so moji mladiči,
živi sicer — pa mrliči.

Pesmi, ki v dar so jim dane,
za večno so v srcu zaprte.
Vsi upi, vse nade so strte.
Smrt, dolgo nikar več ne čakaj
in reši nas toge, trpljenja!
Ti pa, oj, kralj naš pravični,
sodi, kaznuj zločinca!«

(Dalje.)

Dišeča vijolica.¹⁾

Spisal Avguštin Šabec.

Jakec, kaj pa ti je danes, da se smehljaš tako zadovoljno ter Angelico in Milico tako porogljivo postrani pogleduješ?»

S temi besedami je nagovoril gospod učitelj Završnikovega Jakca, ki je v družbi Otorepčeve Milice in Poljančeve Angelice ravno pred njim prestopil prag šolske veže in hotel oditi v šolsko sobo.

»Vijolice imam, gospod učitelj, pa še tiste, ki diše,« tako je z nekakim značilnim poudarkom odgovoril Jakec. Jakcu se je to posebno dobro zdelo, da je danes on sam prinesel prve vijolice v šolo, odtod njegov zadovoljni in porogljivi nasmeh.

»Kje si jih pa že dobil, kje?« je vprašal gospod učitelj dalje.

Jakec pripoveduje:

»Ko sem prišel včeraj popoldan iz šole domov, me je poslala mati s pismenim naročilom k stricu. Spotoma, ko sem korakal po stezi ob stričevi trati, se mi je zazdelo, da sem zaduhal prav tak vonj, kakršen je vijolčin. Ker je bilo včeraj že na sopraznik štirideset mučenikov in sem vedel, da ob tem času, če ni prehude zime, že dišeče vijolice cveto, sem začel gledati okolo sebe in iskati zaželenih cvetk. In nisem se varal. Vonj, ki me je opozoril nanje, je v resnici prihajal od dišečih vijolic, ki jih je na stričevi trati cvetelo že nepričakovano veliko. Hitro sem stekel s pismenim naročilom k stricu ter ga oddal. Pa ravno tako urno sem se vrnil do mesta, kjer sem izsledil vijolice ter jih pričel nabirati. Nabrał sem jih precej velik šopek in te vam prinašam danes v šolo.«

Na to je rekel gospod učitelj:

¹⁾ V latinščini: *Viola odorata*.

»Lepo je od tebe, Jakec, da si nabral vijolic in jih prinesel meni v šolo. Dišeče vijolice imam posebno rad. V zahvalo za tvojo pozornost pa hočem to ljubeznivo cvetko še dopoldan opisati v šoli.«

Tretjo dopoldansko uro pa je opisal gospod učitelj dišečo vijolico na ta-le način:

Vijolic raste po naših krajih preko šestdeset vrst, ki so vse, in sicer nekatere po obliki, druge pa po barvi, več ali manj podobne dišeči vijolici. Vse te vijolice pa se ločijo od dišeče vijolice največ po tem, da nimajo tistega prijetnega vonja, ki se z njim ponaša dišeča vijolica. Če jih tedaj približamo nosu, ne občutimo tistega mamljivega vonja, ki je — rekel bi — nekako posebno svojstvo dišeče vijolice. Pa tudi v cvetu je razlika. Tako temnovijoličastih cvetnih lističev kot jih ima dišeča vijolica ne dobimo pri nobeni njeni sorodnici. Cvetni listi so namreč pri drugih vijolicah bledejši, časih tudi čisto beli, rumeni ali raznobarvno pisani. Ljudje imenujejo vse nedišeče vijolice kratkomalo »pasje vijolice«, kar pa ni prav, ker ima le ena izmed vseh vrst to ime in je ravno ta glede svojega cveta dišeči vijolici še najbolj podobna. Vse druge pa imajo imena ali po kraju, kjer cveto, ali pa po drugih okolnostih. Dišeči vijolici pravimo tudi »ljubica«. To ime zasluži pač v polni meri, saj je ni cvetice, nad katero bi se bolj radovali, kot se radujemo ravno nad dišečo vijolico. Če opazujemo samo njeno ponižnost in pohlevnost v rasti, nam že ta nehote v srcu zbuja ljubezen do te ljubke cvetice. Toliko bolj pa se poveča ta ljubezen, če zremo njen krasni, nežni, temnomodri cvet in vonjamo njen prijetni duh, ki vpliva na človeka zlasti v svobodni naravi posebno blagodejno. Kakšno bi moralo tedaj biti človeško srce, da bi ne ljubilo te krasne cvetke! Poleg vseh teh njenih vrlin pa jo moramo radi imeti posebno že zato, ker je zanesljiva napovedovalka pomladi. Če so nas morda to ali to leto druge pomladanske cvetice varale glede prihoda pomladi, se smemo na vijolico že zanesti. V času, ko cvete vijolica pod milim nebom, je zimi gotovo že odzvonilo.

Glede enakosti vonja ima dišeča vijolica več sovrstnic med cveticami. Taka rastlina je nam vsem prav priljubljena lepotna cvetica »šebenik«, katere zlatorumeni ali rjavorumeni cveti skoro tako diše kot dišeča vijolica. To krasno cvetico kaj radi gojimo v lončkih na oknih in je znana pod imenom »fajgeljček«. Zaradi njenega, dišeči vijolici podobnega vonja in njenega rumenega cvetja jo nekateri nazivljejo »rumeno vijolico«, kar pa je popolnoma napačno. Šebenikov cvet ima namreč četverolisten, križu podoben venec ter sodi rastlina v vrsto križnic, medtem ko tvorijo vijolice zase čisto svojo družino in se po svojem, iz petih venčnih listkov sestavljenem cvetu bistveno ločijo od šebenika.

Dišečo vijolico prištevamo tako kot črni teloh trpežnim ali vztrajnim rastlinam. Ko bi vijolica ne bila trpežno zelišče in bi se morala vsako pomlad razviti šele iz semena, bi nikakor ne mogla tako zgodaj spomladi zeleneti in cvesti. Bodoča rastlina se namreč razvije na trpežni koreniki že v zemlji, tako da so njeni listi in cveti ob času, ko se vrne pomlad v naše kraje, že več ali manj popolnoma razviti.

Ako na mestu, kjer rasto vijolice, zemljo nekoliko odkopljemo, zademo za en prst ali dva prsta pod zemeljsko plastjo na vijolčno koreniko, ki pa ni nič drugega kot njeno pravo, četudi le podzemeljsko steblo. Na prvi videz se nam zdi, da je ta vijolčna korenika njena korenina, v resnici pa to ni korenina, ampak njeno podzemeljsko steblo, imenovano korenika. Tako koreniko imamo pri večini prvih pomladanskih cvetic, ki jih potrebujejo za svojo rast in za svoj razvoj v zemlji. Da je pa ta korenika res podzemeljsko steblo in ne korenina, izpričuje tudi dejstvo, da se na nji nahaja obilo listnih brazgotin, ki so nastale zaradi že izmrlih listnih in cvetnih pecljev prejšnjih let. Iz tega razvidimo, da mora biti to edino-le podzemeljsko steblo, zakaj pri nobeni rastlini ne poganjajo listi naravnost iz korenine.

Če to koreniko natančneje opazujemo, zapazimo, da je njena rast navadno poševna in z enim koncem nagnjena proti zemeljski površini. To je za rast vijolice velikega pomena. Snov za razvoj bodoči rastlini — njenih listov in cvetov — se nahaja že v tem podzemeljskem stebelu. Na tistem koncu, ki je najbližji zemeljski površini, požene korenika že v zemlji liste in cvete, seveda še vse v prvem razvoju. Da pa rastlinica lažje pribode iz zemlje, ji pri tem ravno pomaga poševna leža in rast korenike. S koncem, kjer se razvija mlada rastlinica, je zaradi poševne rasti podzemeljskega stebela bližje zemeljski celini, zato pa je tudi njena pot v življenje krajša in lažja. Kakor pri črnem telohu, tako umira polagoma tudi vijolčna korenika na svojem nasprotnem koncu. Zaradi poševne njene rasti v zemlji bi se moralo v nekaj letih zgoditi, da bi korenika ne samo pririla do zemeljske površine, ampak bi prirasla vsa nanjo, kar bi bilo seveda rastlini pogin. Da se to ne zgodi, zato skrbe koreninice, ki koreniko kolikorotoliko nazaj duže in vlečejo in jo tako obdrže v zemeljski plasti. Teh tankih, vlaknatih koreninic se namreč nahaja na koreniki prav obilo.

Na koreniki pa zapazimo dalje tudi nekoliko debelejših pritlik, ki vse izvirajo iz glavne korenike ter se raztezajo in plazijo na vse strani pod zemljo. Tupatam napravijo kolenčaste popke, iz katerih poženo spomladi prav tako kot iz glavne korenike listi in tudi cveti. Na ta način skrbe te pritlike, ki jih je navadno mnogo v družbi, tudi za razmnožitev rastline. Zato opazimo, da se dišeča vijolica jako hitro razmnoži in razraste na enem in tistem mestu.

Iz proti zemeljski površini obrnjene, večinoma vejnate korenike poganja vijolica na dolgih pecljih se nahajajoče, srcu podobne, nazobčane liste. Ti listi so okoloinokolo in tudi spodaj porasteni s kratkimi dlačicami. Pri njihovem dnu jih obdajata po dva bleda, majhna lističa. Pravimo jima prilistka. Ko požene vijolica liste in se ti prikažejo na dan, so že popolnoma razviti. Razgrnjeni pa še niso, ampak so trobčasto vkup zviti in to toliko časa, dokler ne doraste njihov pecelj do take višine, da je listu in celi rastlini sploh zagotovljene zadostno solnčne svetlobe in gorkote. Ko bi se listi odprli precej, ko pririjejo na svetlo, bi se lahko zgodilo, da bi se posušili zaradi svoje nežnosti in prevelikega izhlapevanja mokrote. Izkušnja

🔊 Kristovo slovo od matere 🔊

namreč uči, da je zviti list proti izhlapevanju bolj zavarovan kot pa razvit. Pa tudi listni peclji niso pri vseh dišečih vijolicah enako dolgi. Zavisno je to od mesta, kjer vijolica raste. Če imajo njeni sosedje kratke peclje, ima ona tudi kratke, če so pa ti dolgi, zrasto tudi vijolici dolgi. Ker potrebuje vijolica kakor vsaka rastlina sploh za svoj obstanek zadostno množino solnčne svetlobe in gorkote, zrasto peclji vsekdar tako dolgi, da se lahko merijo s peclji drugih rastlin, med katerimi raste.

Pri tej priložnosti vam hočem povedati, kakšnega pomena so pri rastlinah listi. To veste, da dobiva vsaka rastlina po koreninah in koreninicaх svojo hrano iz zemlje. Ta hrana pa rastlini ne zadošča, ampak privzema rastlina še drugo hrano, ki napolnjuje v obliki ogljikove kisline v ogromni množini ozračje. Pravil sem vam že, da prihaja ogljikova kislina zaradi izdihavanja ljudi in živali, potem potom gorenja in še na druge načine v zrak. Ta ogljikova kislina, ki jo izdihavamo kot svojemu telesu neprijačo, bi napolnjevala ozračje vedno bolj in bolj, in prigraditi bi se moralo, da bi se v zraku nabralo toliko ogljikove kisline, da bi morali vsi ljudje in vse živali zaradi nedostajanja za življenje neobhodno potrebnega dobrega zraka umreti, oziroma poginiti. Da se to ne zgodi, za to skrbe rastline. Ogljikova kislina, ki bi kvarljivo vplivala na nas in živali, če bi jo vdihavali, in je kot take kratkoinmalo ne mara naše telo, je rastlinam nepopisno dobrodošla, tako da bi one brez nje sploh ne mogle obstati. Slastno jo torej rastline vsrkavajo vase, in to nalogo vsrkavanja opravljajo ravno listi. V njih se posrkana ogljikova kislina razkroji v dva dela, in sicer v ogljik in kisik. Ogljik ohrani rastlina za sebe, kisik pa odda v zrak nazaj. Iz tega razvidite, da rastline na ta način čistijo zrak. Umevno vam bo sedaj, da so pri rastlini listi velikega pomena in bi se rastlina brez njih le slabo razvijala ali bi pa celo usahnila.

To je pa tudi vzrok, da so vijolčni listi tako dolgo pecljati, ker morajo peclji skrbeti, da dobe listi poleg zadostne solnčne svetlobe in gorkote tudi zadostno množino le zanjo neobhodno potrebne zračne hrane. Človek in živali bi ne mogli živeti brez rastlin in te ne zopet brez človeka in živali.

Povedal sem vam že, da poganjajo listni peclji naravnost iz korenike in prav tako rasto tudi cvetni peclji naravnost iz nje. Dišeča vijolica tedaj nima nadzemskega stebela kot ga ima večina cvetic, ampak je korenika njeno pravo steblo, na katerem se razvijejo listi in cveti, četudi še v zemlji. Kot listni peclji, tako so tudi cvetni peclji jako dolgi in tanki ter stoje med listi, ki jih nekako varujejo pred vnanjimi vremenskimi vplivi. Četudi je vijolica v resnici najzanesljivejša oznanjevalka prelepe pomladi, se tupatam le prigradi, da ji mrzli vetrovi prete s poginom. Pred tem jo ravno varujejo široki srčasti listi, ki popolnoma odevajo njen cvet. Dolgi cvetni peclji imajo pri sredi dva majhna, suličasta krovna lističa in nosijo v vrhu le po en sam cvet, ki je pa za majhno rastlinico razmeroma velik. Cvet je dvostransko someren ali simetričen, to se pravi, če bi ga prerezali po sredi in obe polovici položili drugo na drugo, bi ti popolnoma krili druga drugo. Sestavljen

je cvet iz petih, podolgastojajčastih zelenih časnih lističev. Ti lističi zapirajo ob času, ko bode cvet iz tal, notranje cvetne dele in to zaradi tega, da se ti ne pokvarijo zavoljo trde zemeljske skorje in drugih okolnosti. Ko pa doraste cvet, razpoči čaša, in pokaže se pet večjih temnovijolčastih, redkeje belih venčnih listkov. Ti se odlikujejo po svoji krasni barvi in prijetnem vonju, ki ga razširjajo daleč naokrog. Zgornja in stranska dva sta si enaka, spodnji je pa samcat ter prehaja kot največji izmed vseh v neko ukrivljeno cev, ki ji pravimo ostroga. Ta spodnji listič ima nekoliko temnejših žilic, ki kažejo pot v ostrogo. Čemu pa ima vijolica to ostrogo? V nji se nahaja med, ki ga izločata izmed peterih vijolčnih prašnikov spodnja dva, ki kot priveska segata v ostrogo. Sredi petih prašnikov stoji kljukasto ukrivljen pestič. Temnomodra venčna barva in pa daleč naokrog se razširjajoč vonj vabita bučelice in druge žuželke, da pridno obiskujejo vijolico ter nabirajo in srkajo iz ostroge sladki med, ki ga zlasti otroci kaj radi ližejo. Ne morem si pa kaj, da bi vam ne povedal, da ta krasni, opojno dišeči cvet navadno ne donaša nobenega sadu, ampak se kar posuši. V poletnem času šele se prikažejo na rastlini drugi manjši brezvenčni cveti, ki nimajo s pomladanskim cvetom bodisi glede barve in velikosti nikake primere in tudi ne diše. Iz teh neznatnih cvetov, ki pa nimajo tudi nikake ostroge in medu, se šele razvije plod. Ta ima obliko okrogle glavice, v kateri je polno rumenkastega, kaljivega semena.

Dišeča vijolica raste pogostoma po tratih, ob plotih, v mejah in goščah. Posebno ljubi prisojna mesta, ki jih časih popolnoma preraste. Zaradi njene lepe barve in prijetnega vonja jo pa tudi radi sadimo po vrteh.

Skoro neverjetno se nam zdi, da prištevamo tudi dišečo vijolico med zdravju škodljive rastline. Pri srcu pa nam mora biti hudo, da dobimo tudi to ljubko pomladansko cvetico v knjigi strupenih rastlin. A je tako! Če bi použili bodisi cvet, koreniko ali liste, bi nastopili tisti nevarni nasledki kot pri drugih strupenih rastlinah, četudi ne v tako velikih meri. Človek bi pričel bljuvati; obdala bi ga nekaka otožnost in nemir in v glavi bi se mu začelo vrteti. Vijolčni vonj pa, akoravno nam je v prirodi celo krepilen, postane v zaprtih prostorih, zlasti v spalnicah, človeškemu zdravju in življenju naravnost nevaren. Močan duh vpliva tako hudo na naše živce, da nastopi celo smrt, kot nam kaže ta-le dogodek.

V neki vasi je nabrala deklica veliko lepo vzcvetih vijolčnih cvetov. Ko je prišla domov, jih je razložila po kozarcih, jim prilila malodane do vrha vode in vse kozarce postavila v svojo spalnico, češ, prijeten vijolčni vonj bo napolnil spalnico in dobrodejno vplival na njeno zdravje. Deklica je bila namreč na živcih bolna in je neizmerno veliko trpela z glavobolom. V nadi, da ji vijolčni vonj olajša bolečine, je to storila.

Močan vijolčni vonj pa ubožici ni nič pomagal, ampak škodoval, tako da je omedlela in jo je šele smrt rešila neznosnih bolečin.

Ta dogodek naj vam bo v svarilo, da ni dobro in pametno, imeti v sobi, kjer spimo, mnogo močno dišečih cvetočih rastlin, ker njihov duh slabo vpliva na naše živce in zdravje.

Akoravno je dišeča vijolica sovrstnica človeškemu zdravju in življenju škodljivih rastlin, jo imamo vseeno radi ter ostane med cveticami v resnici naša ljubica. In zakaj tudi ne? Njeno krasno cvetje, njen opojni vonj ter njena ponižnost jo povzdigujejo nad vse druge cvetice, tako da ni le kraljica suščevega cvetja ampak cvetja sploh. Zaradi teh vrlin pa je in ostane tudi med vsemi cveticami ljubica človeškega srca.

Na čakališču.

Spisal Ivo Trošt.

Lisica izgubi dlako, a nikdar ne navade. To je dobro vedel Gornikov Drago in zato zapisal zvitorepki poslednje zdravilo: smrt. Kdo bi se tudi ne jezil? Pobrala je iz kurnika najlepše jarčice, prišla poleti o belem dnevu naravnost na dvorišče, se zapodila med piščeta in odnesla največje svojim mladičem v goro, kakor da ima kje zapisano, kdo mora dajati najslasnejše prigrizke nje zarodu, ki itak ne bo za drugo nego večinoma za škodo.

Smrt je obljubil Drago predrzni tatici, smrt s svincem.

V gori je skrbno poiskal njeno bivališče, zabil in zazidal s kamenjem vse vhode in izhode njenega gradu, le pred enim je sklenil čakati s puško, in sicer tedaj, ko bo vedel zagotovo, da je tatica doma.

Lisica je zvita kakor le malokateri človek, zvita ko kozji rog; zato ukane tudi človeka. Morda je celo zavohala Dragove pogubne naklepe in skrivoma zvedela, kaj jo čaka; vendar se ni bala. »Se že izmotam tako ali drugače,« si je mislila in nadaljevala svoje rokovnjaštvo, da ji je vsa vas obetala zlo. Tu je kradla golobe, tam jajca; ondi pobasala raco, pri tem sosedu gos, pri onem petelina, da je celo na zadnjo uro pozabil zakokodakati. Celo s psom se je spoprijela za hlevom na koncu vasi.

Neke sobote zvečer je potekel njen obrtni list v rokovnjaštvu. Gornikov Drago je namreč tako določil in še zabil poleg vrat na skedenj dolg žrebelj, kjer se bo za silo osušila nje koža, dokler je ne pobere kožar in odda krznarju.

Drago je ovohal vse natanko, da je tetka odnesla popoldne za malico družini mlado račico, ki jo je vzela pri potoku brez vprašanja, čigava je. Vedel je mladi lovec, da je šla z njo naravnost domov k mnogoglavu, le malokdaj ugnani in nikdar siti družini. Tedaj se dvigne kakor sodnik, ko je izrekel smrtno obsodbo, vzame puško, jo skrbno ogleda, če je prav nabita, si pripaše še pas s patroni, napolnjenimi s samimi smrtonosnimi jagli,

zadene preko rame pleteno torbo — poslednje bivališče mrtvi zvitorepki, pa hajdi na čakališče.

V mislih je Drago snoval že sto in sto načrtov, kako in kod se vrne z ustreljeno živaljo domov, da bo tem popolnejša njegova lovska slava. Vsi,

vsi ga morajo videti, vsi morajo zaznati, da je mrtva škodljivka, ki je bila v kvar in nadlego vsi okolici, a jo je slednjič podrla njegova puška, njegov ponos. Lovska sreča tebi, Gornikov Drago!

*

Tetka se je vračala z račico veselo domov, spretno in oprezno sicer, a po navadni poti. Toliko, da ni z nosom zadela ob zamašena najbližja vrata. »Ti otroci ti! Glejte si no, kako so objestni! Sedaj me še ne puste domov. Čakaj, le čakaj, ti mali rjavček! Prav ti si učinil to predrznost in zazidal vrata. Je že dobro! Danes dopoldne si se mi nakobalil na hrbet, da bi te vzela s seboj, pa sem dejala: Potrpi! Premlad si še in preotročji! Zato me sedaj ne pustiš domov. Ali ne veš, da sem prinesla nekaj dobrega? Odpri! Le brž odpri!« Nič.

Tetka se splazi na druga vrata in vidi tudi ta zaprta.

»Lejte si no!« premišlja starka. »Sam rjavček ni storil tega. Gotovo mu je pomagala sestrice liska. Čakajta, oba bosta tepena in v kotu ostaneta tri dni in tri noči brez jedi in pijače. Ali se to pravi: spoštuj starost?! Morda nisem jaz vaša mati, ki se trudim za vse noč in dan v vedni nevarnosti za svoj kožuh, da ne pride prehitro v roke — krznarju? Tam nas čaka za naš pošten trud v življenju po smrti vse skupaj najžalostnejše snidenje. Tako plačuje svet. — Ti otroci ti, vse so pozaprlji. Morda jih je bilo strah. Seveda. Mladiči so še, mladiči. Le urno odprite! Jaz sem tukaj, jaz.«

Nikakega odgovora.

Gre še na tretja vrata. Tudi ta so zazidana. Kliče na glas malega muštačka, češ: tudi ta je navihan. Prav očetove dlake je in nature. Morda bo slušal. Saj je bil tudi njegov oče navihan, a dalo se je vendar govoriti z njim. Škoda, da se ni dovolj skrival: lovčevno jaglo ga je doseglo na Ostrem vrhu, mu prebilo križ, da je obležal. Dober mož je bil.

»Hej, mustaček ali si doma? Saj sem vam zabičila, da ne smete nikamor sami, ko ni mene. To ni lepo, da ne slišite. Tako zloben ni bil naš rod še nikdar. Mnogo slavnih prednikov šteje naša rodovina, mnogo slavnih činov pripovedujejo o nas ljudje po vasi in perutnina po kurnikih. Ali se je izprevrgel sedanji zarod? Mogoče. Vse se preminja na svetu. Toda moji otroci. — Kaj? Ti morajo ostati zvesti nekdanjim sporočilom, ali bo pa pela šiba...«

Zaprta so bila tudi vsa druga vrata. Pozvala je še sivko in lijo, belčka in volkodlačka, a vse zaman.

Nazadnje poišče najskrivnejši vhod. Tja se je zatekla samo v najskrajnejši sili, ko je bil njen kožuh že napol izgubljen. Ta vhod ni bil zadelan. Šla je brez zadržka s plenom domov zmerjat otroke, zakaj je niso pustili noter. Toda mladiči niso vedeli ničesar. Začudeno so pogledovali mater, čemu se jezi. A kmalu se zasveti tudi nji za čelom: »Pa se nisem domislila prej, neumnica! To mi je nakuril Gornikov Drago.« — »Otroci«, reče z otožno slovesnim poudarkom, »izdani smo! Ostaviti moramo ta-le dom, kakor nam je mil in drag. Tukaj gre za naše življenje, ki nam je še milejše in dražje

od te-le hiše. Zazidali so nas, izstradati nas hočejo. To je najžalostnejša smrt . . .» Zamislila se je tetka in s šapo brisala solze, ki so se ji udrle iz oči zaradi človeške zlobe. Kmalu pa dvigne koničasti gobček in reče: »Ne boš nas, Drago, ne boš. Premalo si premeten in jaz preveč, da bi se srečala.« Po teh besedah je mirno stopala semtertja po luknji in premišljevala, kako bi sovražnika ukanila in osramotila, dočim je družina obirala račico — poslednjo jed pred ločitvijo, ki bo najbrž vsem usodna. Med malico je mamica razlagala deci svoj načrt, pač vreden samo lisičje glave: »Jaz se splazim skozi skrivni izhod visoko v goro. Tam gori zalajam na najvišji skali. Kmalu potem boste slišali: pok! Strel bo namenjen vaši materi — znamenje vaše rešitve. Če padem jaz, ste vi svobodni. Po strelu se vsi splazite iz te-le luknje in se mi razgubite po gozdu. Pazite, da ne pridete lovcu na muho. Ti, rjavček, ko boš zunaj, nikar ne bevskaj; lija, pazi, da ne izda mustaček z lajanjem nas vseh; vsi glejte, da ne zaostarjeta belček in volkodlaček; najbolj debela sta in najbolj neumna. Liska, ti ju oklofutaj namesto mene. Ko že ne boste vedeli drug za drugega, stoj vsakdo na svojem mestu in oprezuj, odkod se bliža nevarnost. Ko bi čuli tudi drugi in tretji strel: ne bojte se! To bo najgotovješi znak, da se združimo v kratkem. Drago strelja slabo, ako ne zadene s prvim strelom, tudi ne z drugim in ne z enajstim. Naveliča se brezuspešnega streljanja, medtem pa tudi že leže mrak na zemljo: zaman bo meril v temo. Vrne se domov s prazno puško in prazno torbo preko rame; mi pa pojdemo potem pod Ostri vrh na novi dom, ki ga je še lani imenoval svojega stric jazbec, pa je tako žalostno poginil v Gornikovi koruzi. Past ga je namreč prišla za nogo, da je počakal Dragove puške. Pa še ga je komaj zadel Drago. Hm, jazbec ostane jazbec - uotec! Mari bi bil odgriznil nogo in odšantal živ in zdrav s tremi v svet, kakor pa mrtev z vsemi štirimi po Gornikovem grlu. Neumnost je najdražja stvar na svetu. Kdor ne zna, naj bo lepo doma. — Torej pazite! Ko ne bo več nevarnosti, vas pokličem. Dotlej pa mir. Drago bo streljal name in me pojde iskat v grmovje. Tedaj vedite, da je ostavil čakališče; le brez skrbi se izkobacajte na svetlo. Zdravi! Jaz grem!«

Toda pred izhodom je sedel Drago z napeto puško na kolenih. Tega se ni nadejala prebrisana tetka. Kako pa sedaj? V velikih skrbih je prestrašena družina opazovala mamico. Tetka si obriše dvakrat, trikrat brke z levico in desnico kakor oni modrec, ki je pokadil prej devet pip tobaka, kakor ga je obšla rešilna misel iz zadrege, potem pa reče: »Le mirno, ljubčki moji! Drago čaka. Naj čaka do večnosti; čakati pa hočem tudi jaz.«

Postavila se je na prežo ob izhodu. Drago je imel še puško položeno na kolena, naslonil je nanjo še komolca in strmел predse, vtopljen v same prijetne misli o lovski sreči in slavi. Lisica ga je opazovala na skrivnem in mu pomežikovala, češ: »Sladko spančkaj, Drago. Lepo mi sanjčkaj, dragec! Lahko noč!« Seveda je bil še velik dan. Drago je vendar ni mogel videti, ker je bila skrita za izhodom. Mislil je, da se gotovo mudi pri družini globoko pod zemljo ter jo poučuje, ne sluteč nobene nevarnosti, o svojem rokodelstvu in zvijačnosti. A se je motil na debelo.

Saj se je tudi motil Drago, ko je računal, kako drago proda njen kozuh, pa si kupi zanj nov lovski jopič z gumbi iz jelenjih rogov, zeleno obšit, zaponi odzadaj in dva poševna žepa odspredaj, kamor bo lahko zatlačil roki kakor v gorko gnezdo. In kako imenitno se stopa — z rokama v naprsnih žepih — stopa ponosno in samosvestno. Za ostanek izkupila si nabavi novih jagel in smodnika — to je potrebno — kupi tudi nov pas za patrone, kakor ga nima še nihče v vasi. To bo postavljanja in zavisti! Nobeden ne bo imel takšnega. Puška njegova bo pokala v gori, in po vasi bodo govorile ženske: »Gornikov strelja. Ni ga lepšega lovca kot je Gornikov Drago!«

Lice se mu je nabralo v vesel nasmeh. Sanjal je in mislil, da ne sanja; mislil je in sanjal o bodoči sreči, a ni vedel, da je zaspal še pred mrakom. Klobuk mu je zlezal z glave na nos, potem z nosa na tla ter se zakotalil v visoko travo. Ko ga ni pobral, ker ga ni čutil, je vedela opre-zujoča tetka, da spi, spi Gornikov Drago. Tedaj pa zvitorepka: frk iz luknje naravnost v nasprotno stran, kjer je ni mogel opaziti lovec, ko bi se tudi prebudil. Lahno je stopala početkoma po šelesteči travi, ki se je komaj gibala ob njenem vitkem telesu. Skoro nevidno se je splazila iz lovčeve bližine. Na zahodu se je še žarelo nebo za zahajajočim solncem. Mrak se je bližal naglih korakov v rjavem plašču sem od vzhoda. Tetka se ni ozirala ne na levo ne na desno. Niti skrivnostno šepetajoče suho hra-stovo listje na nizkih vejah je ni plašilo več.

Tihi večer je legal počasi na trudno zemljo.

Strahoma je pričakovala družina v stari luknji, kdaj bo rešena iz ne-gotovega zapora. Nobenemu se ni ljubilo več uganjati šal in tudi lačen ni bil ta hip izjemoma nihče. Tedaj pa zalaja visoko v gori zvitorepka . . . Mali mustaček bi bil najrajši kar zabevskal samega veselja, toda lija ga po-grabi za ušesa, da mahoma utihne in se jezen prihuli v kot.

Pok! pok! . . . Votlo so odmevali strelji v večerni mrak. Družina zvitorepkina se je tedaj veselo spravljala iz starega domovanja za materjo. Pok! pok! — Donelo je čez hrib in dol.

Drago je šel res za lajajočo lisico s čakališča, streljal prvič in drugič v temni gozd in šel iskat plena, pa je le njega našla temna noč.

»Le streljaj, saj streljaš moji rešitvi, Drago, a mene ne najdeš!« mu je zalajala z visoke skale, in Drago je kakor iz obupnosti ustrelil še tretjič in četrtič. Lisičja družina se je rešena smejala, ko se je zbirala v goščavi.

»Streljaj, streljaj! Ali se ne spodobi, da nam streljaš ob selitvi?«

Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Otroška pesemca.

V goriški okolici se igrajo otroci tudi tako, da se drže v krogu za roke in plešejo, pojoč:

Čiči, biči, po gorici,
kje so naši stari strici?

V eni stari pletenici.
Kaj delajo?

Velike lonce kuhajo,
velike sklede perejo.

Čiči, biči, po gorici,
kje so naši stari strici?

V eni stari pletenici.
Kaj delajo?

Velike pipe bašejo,
velike sklede polnijo.

Čiči, biči, po gorici,
kje so naši stari strici?

V eni stari pletenici.
Kaj delajo?

Velike pipe pušijo,
velike cmoke rušijo. *K. Koriš.*

Otrokom medú!

Mnogi otroci so bleđi in slabi, posebno tisti, ki hitro rastejo. Taki otroci imajo veliko poželenje po sladkih rečeh. To je celo dobro. Sladke reči imajo največ redilne snovi v sebi in se hitro prebavljajo. Najboljša sladka reč je med. Dajte otrokom pogostoma medú v mleku ali na kruh, posebno v zimskem času.

Žrtve morja.

Vsako leto se potopi v morju okolo 2000 ladij. Z ladjami pogoltnejo morske globočine do 12.000 ljudi in blaga v približni vrednosti 440 milijonov kron.

Desna in leva roka.

Tri četrtine ljudi na zemlji ima desno roko za dva centimetra daljšo od leve roke.

Rija, raja.

Veselo.

Besede zložil Borisov.

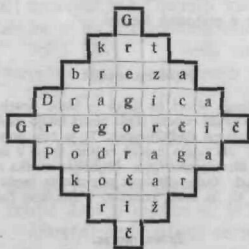
Uglasbil Iv. Kiferle.

Ri - ja, ri - ja, ra - ja, za - pu - sti - mo hram! Zu - naj bož - je soln - ce
 Mi pa šo - pek ro - žic vtak - ne - mo za trak, hej, po - tem pa v rav - no
 gor - ko si - je nam. Na po - lja - ni mla - di cve - te cve - te - jo, de - kli -
 vr - sto in ko - rak. O, ka - ko le - po je bi - ti čvrst in mlad, ko nam
 ce si venč - ke iz njili ple - te - jo. Ri - ja, ri - ja, ra - ja,
 v sr - cu si - je ra - dost in po - mlad.

za - pu - sti - mo hram! Zu - naj bož - je soln - ce gor - ko si - je nam.

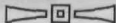
Rešitev demanta v drugi številki.

Gregorčič.

Prav so ga rešili: Vladko Stukelj, učencec na Frankolovem; Leopoldina Pelhan (čipkarska šola) v Žireh; Zorica Bajt in Anica Lokar, učenci v Ajdovščini; Mira Dolar, Julča Naratova, Zinka Zakonjšek, Tončka Golob, Julča Pošebalova, Mira Oplotnik, Elizabeta Dolar, Franc Jager, Janez Pišek, Jožef Dolar, Elizabeta Hlade, Helena Otavnik, Ivanka Oplotnik, Jožef Zakonjšek, Anton Potočnik, Anton Pišek, učence in učenci v Reki pri Trbovljah; Ivan Godeša, Ivan Kristan, Jožef Rován, Andrej Kušlan, Ivan Milavec, Emica Christof, Marija Rupnik, Tilka Shunko, Lojzika Rován, Mici Podboj, Mici Seljak, Tončka Milavec ml., Tončka Milavec st. in Fani Kušlan, učenci in učence III. razr. na Planini; Mušič Vladimir, dijak v Ljubljani; Klobučar Slava, učenka IV. razreda v Trebnjem; Vera Flis, učenka

IV. razreda na Vrhniki; Aleksandra in Vida Samsa, učenci v Ilirski Bistrici; Inka Karba, učenka IV. razr. v Ljutomeru; Franc Kolarič, učencec V. razreda pri Sv. Križu pri Ljutomeru; Urška Oman, Uršula Podlipnik, Mina Mežik, Janja Cuznar, Mina Kavalar, Urška Cuznar, Vida Zupančič, Miška Kunstelj, učence II. razr. v Ratečah na Gorenjskem; Sava Zupančič, Puci Janez, Kirtmajer Jok, Žerjav Janez, Petrič Joža, Kajžar Jok, Kavalár Lovro, učenci II. razr. v Ratečah na Gorenjskem; Josip Vidic, nadučitelj v pokoji v Sv. Pavlu; Otokar Burdyh, realec v Ljubljani; Milica Jug, Jelica Pipan, Fani Klemenc, Minka Petrič, učence VII. razreda v Lichtenthurnovem zavodu; Minka in Slavka Zacherl, učenci v Ljutomeru.

Kotiček gospoda Doropoljskega.

Čenjeni gospod Doropoljski!

Danes mi je povedal oče, da mi je naročil kot darilo za novo leto „Zvonček“. Prav vesel sem se mu zahvalil, pa obljubiti sem mu moral, da Vam bom večkrat pisal. Za danes Vam poročam, da sem list že nekoliko čital in mi jako ugaja. — Ko vsega preberem, Vam pišem še drugih novic. Do tedaj se Vam priporočam in ostajam

Vinko Novak.

P. S. Prosim, pošljite drugi list na moj naslov:

Vinko Novak v Slovenski Bistrici.

Odgovor:

Dragi Vinko!

Tudi Tvojega pisma sem jako vesel. Iz njega vidim, da imaš dobrega in skrbnega očeta. Le dober bodi, pa pridno se uči, da bodo imeli Tvoji starši veselje s Teboj. To naj bo Tvoja zahvala za njihov trud in njihovo skrb. Ni boljšega na svetu kot je ljubezen staršev do otrok, pa tudi ni lepšega kot je hvaležnost otrok do staršev. Sicer pa jaz Tvojega dobrega očeta, g. Petra, poznam in ga tem potom presrečno pozdravljam. Tvojo prošnjo, da bi vnaprej pošiljali „Zvonček“ na Tvoj in ne več na očetov naslov, izročam s tem „Zvončkovemu“ upravnilstvu v Ljubljani. — Tudi Ti si mi nekaj narisal na svoje pisemce. Tako je prav! — Spodaj vidim lovca na konju, ki strelja ptice. Na drugi strani pa vidim, kako žareče se potaplja solnce v jezero. Za grmom pa stoji lovec in strelja na ververico, ki pleza po deblu. Vidiš, da sem razumel tudi to, kar mi nisi napisal, ampak narisal. Samo nekaj Te moram vprašati: Je li pa tudi prav, da strelja lovec ververico? In za slučaj, da ni prav, razloži mi, zakaj ne.

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

„Zvonček“ mi pravi, da vam smem pisati. Veliko se ne upam, imam slabo pisavo. Jaz sem še mlad sin v Slov. Bistrici. — 10. tega meseca sem bil ravno 9 let star. Starši so mi voščili, medtem me je oče vprašal, ako vem, kdaj sem rojen. Računil sem ter rekel 1998. Oče se mi smeje ter pravi, da sem prav dobro računil, samo za eno piko sem se zmotil, pa še sedaj ne vem, kje je ista pika. Prosim, da bi Vi meni povedali, ker ste dobri otrokom.

Brez zamere. Drugikrat več.

Lojzek Pinter.

Slov. Bistrica, dne 12. januarja 1904.

Odgovor:

Ljubi Lojzek!

Zaradi svoje slabe pisave ne bodi v skrbeh! Le piši mi brez skrbi, saj jo vidim samo jaz, drugi pa berejo Tvoje pismo že tiskano. — Saj vem, da boš sčasoma že

lepše pisal. — Tudi to naj Te ne žalosti, da si mlad sin v Slov. Bistrici, zakaj od dne do dne prihajaš starejši, in ko Te poženo leta iz Slovenske Bistrice v tuje kraje med tuje ljudi, tedaj boš večkrat vzdihnil: „O, da bi bil še enkrat mlad sin v Slovenski Bistrici!“ Svoj rojstni dan si obhajal 10. dne tega meseca, in starši so Ti voščili! — To si pač bil ponosen tisti dan, da so te starši tako počastili. — Kako pa voščili Ti njim za god in k novemu letu? — Pa to Ti menda ni bilo po volji, da se Ti je oče smejal na tako velik praznik, ker si se zmotil za eno piko. — Veš, ljubi Lojzek, ne morem Ti pomagati, ampak povedati Ti moram, da sem se tudi jaz smejal zaradi tiste pike, zlasti ker je tako velika, da je celih sto enojk preveč. Ti jo pa še vedno ne vidiš. — Prosiš me, da bi Ti jo pokazal. No, namignil sem Ti in to menda zadostuje, ker sem prepričan, da imaš bistro glavico. Pa mi povej v prihodnjem pismu, če si jo že našel!

*

Dragi gospod!

Mene tako veseli pesemce izmišljevati. Ta je moja prva pesemca.

Ptičica.

Eno ptičico imam,
mi prepeva vsaki dan.
Na kolovratu sedi,
svoje pesemce drobi.

To pesemco sem zložil, ko še nič nisem vedel, kako se zlagajo pesmi. Šele potem mi je ata povedal, da mora biti vsaka pesem zložena po gotovi meri zlogov, n. pr.

— u — u — u —
— u — u — u —

Rad bi si še katero izmislil, pa zaenkrat nobene več ne morem. Upam pa, da mi bo sčasoma spet kakšna na misel prišla, in takrat jo Vam zopet pošljem.

Pozdravlja Vas Vam vdani

Vladko Rojec, učenec III. razreda.

Radovljica, 13. januarja 1907.

Odgovor:

Ljubi Vladko!

Kdo bi si mislil! Tak majhen človek, pa že zлага pesemce! No, pa saj tudi Tvoj oče časih kakšno zakroži v „Zvončku“. Le lepo poslušaj tisto ptičico, ki Ti poje na kolovratu! Utegne Te naučiti še lepih pesemc!

*

Ljubi gospod Doropoljski!

Ker imate Vi mene radi, pa Vas imam jaz tudi. Zato Vam pišem to-le:

Ko se je bližal našega papatka god, nismo znali nobenega voščila. Prosil smo mamico skrivaj za voščila. Mamica nam je ustregla. Jaz sem voščil tako-le:

Kadar jaz velik bom,
šel tja na solnce bom,
tam bom cekin skoval,
papatku ga dal.

Kadar jaz velik bom,
luno uščipnil bom,
da bo nasipala
papatku srebra.

Kadar jaz velik bom,
zvezdico sklatil bom,
pipico z njo zažgal,
papatku jo dal.

Ali je bilo prav?
Moj mlajši bratec Vladko pa tako-le:

Majhen sem,
še malo znam,
a rad te imam.

Od Milke je pa predolgo. Če Vam je
všeč, pa Vam napišem drugikrat. To bo lepo
v koticu!

Lepo Vas pozdravljam!

Stanko Rapè, učenec 3. oddelka.

Smlednik, 14. januarja 1907.

Odgovor:

Dragi Stanko!

Lepo je bilo, kar si voščil očetu. Ko bi
le res mogel na solnce, na luno in na zvezde!
To bi bilo potem v Tvojem žepu bogastva!
Nekaj bi ga seveda odletelo Tvojim staršem
— kakor sam obljubljaš — a gotovo ne bi
pozabil tudi „Zvončka“, ki bi se odel v prav
kneževsko krilo, da bi bil še bolj všeč svojim
mnogobrojnim mladim prijateljem in prija-
teljicam. Kar je voščila Milka, le pošlji!
Dokler nas ne moreš osrečiti s cekini, ugrab-
ljenimi zlatemu solncu, pa nas osrečuj s
takim blagom, ki je zajeto iz zlatega srca!

*

Ljubi gospod Doropoljski!

Brala sem v „Zvončku“, da je dovoljeno
vsakemu otroku, Vam pisati. Naznanjam Vam
tedaj, da se je Miklavž zakasnil; prišel je
namreč zjutraj, namesto zvečer. Temu vzrok
je, ker sem visoko na hribu. Imela sem ravno
tisti dan žalost. Poginil mi je namreč moj
„Jakec“, mali petelinček. O Božiču sva dobila
z mojim bratcem Davorinčkom lepo božično
drevo. Potem sem imela zopet žalost. Skotili

sta dve zajki sedem mladičev, na katere sem
se že od poletja sem veselila. A žal, bili so vsi
mrtni. Moram Vam še tudi odkriti eno svojih
napak. Stara bom že kmalu deset let, pa še
ližem prst. Ne morem se nikakor odvaditi.
Prosim lepo, svetujte mi, kaj naj storim.

Vam vnaprej hvaležna
Cilka.

12. prosinca 1907.

Prosim odgovora samo na Cilko.

Odgovor:

Ljuba Cilka!

Pač razumem, zakaj želiš odgovora samo
na Cilko. Ustregel sem Ti. Da živ krst ne
zve, katera je tista Cilka, ki pri desetih letih
še liže svoj prstek, sem izpustil tudi kraj iz
datuma. Tako si lahko sedaj brez skrbi. —
Glede Tvoje napake Te hočem najprej malo
potolažiti. Prepričan sem, da si jo boš od-
vadila, kakor hitro bo zavest, da je to res
grda razvada, večja in močnejša od stare,
slabe navade. Tukaj je treba, da najprej
spoznaš, da to ni lepo in spodobno, povrh
pa še zdravo ni. No, do tega spoznanja si,
kakor vidim iz Tvojega pisma, že prišla. To
se pravi, da si prvo stopnjo že storila. Drugo
stopnjo storiš s tem, da napraviš sama pri
sebi trden sklep, da se tej razvadi hočeš
odvaditi. — „Toda kako, ko pa prstek nehoče
smukne v usta, da ne vem, kdaj in kako?“
— To je seveda križ! — Dobiti si moraš
torej zanesljivega čuvaja, ki ti bo hitro na-
znanil, kadar bo hotel prstek zopet smukniti
v usta. — „Pa kje dobiti takega čuvaja?“
— Poslušaj! — Sama si ga lahko napraviš.
Ovij tisti prstek s kosmato volneno krpico.
Ko bo prstek zopet hotel tih in gladko
smukniti v usta, ne da bi vedela, tedaj bo
tista kosmata krpa zaščegetala Tvoje ustnice
in Te tako opozorila na nagajivost razvajenega
prstka. O takih prilikah ga pa vselej malo
okraj, pa se kmalu iznebi svoje razvade.
— Tvojega „Jakca“ pomilujem, pa morda Ti
da mamica na pomlad drugega. Nesrečo si
tudi imela s kuncji. — Da v prihodnje za-
prečiš enako nezgodo, imej samico samo
zase. — Tvoj mali Davorinček je bil pač
vesel božičnega drevesca! Kaj pa Miklavža
se je močno bal? — Pa mi piši, kako se bo
dal strahovati Tvoj prstek!

*

Druge odgovore priobčimo prihodnjč.

